

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
КИРИЛО-МЕТОДИЕВСКИ НАУЧЕН ЦЕНТЪР
CYRILLO-METHODIAN RESEARCH CENTRE
BULGARIAN ACADEMY OF SCIENCE

www.kmnc.bg

ДАТА: 16.02.2026 г.

УТВЪРЖДАВАМ: .....

ПРОФ. Д-Р ВЕСЕЛКА ЖЕЛЯЗКОВА
ДИРЕКТОР

**ЕТИЧЕН КОДЕКС НА КИРИЛО-МЕТОДИЕВСКИЯ НАУЧЕН ЦЕНТЪР ПРИ
БЪЛГАРСКАТА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ**

Кирило-Методиевският научен център при Българската академия на науките (КМНЦ–БАН) е академично специализирано звено в рамките на направление „Културно-историческо наследство и национална идентичност“. Неговата мисия е да издирва, проучва и популяризира феномените на кирило-методиевската традиция като един от фундаментите на българската и европейската културна идентичност в цялото многообразие на средата, в която те са се развили. Осъзнавайки обществената значимост на научната си дейност и необходимостта от отговорно отношение към културните ценности, служителите в Центъра се стремят да спазват високи професионални и етически стандарти в своята работа.

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Цели и обхват.

(1) Настоящият Етичен кодекс определя етичните принципи и правила за поведение, които служителите на Кирило-Методиевският научен център при Българската академия на науките (КМНЦ–БАН) следва да спазват;

(2) Кодексът има за цел да създаде стандарти за академична етика, да утвърди отговорното и достойно поведение на служителите на КМНЦ–БАН, както и да издигне престижа на провежданата в него научноизследователска и експертна дейност;

(3) Етичният кодекс се прилага спрямо всички служители (в това число научен персонал), обучаващи се (в това число докторанти и специализанти) и външни сътрудници на КМНЦ–БАН;

(4) Кодексът урежда взаимоотношенията вътре в колектива, взаимоотношенията между служителите и държавните и общинските органи, научните организации, гражданите и юридическите лица;

Чл. 2. Дейността на служителите и обучаващите се в КМНЦ–БАН се осъществява при спазване на следните етични принципи:

(1) Законност – нормите за етично поведение са в съответствие с действащото българско и европейско законодателство, Закона за Българската академия на науките и Устава на БАН, утвърдените вътрешни правила и процедури, както и всички други законови и подзаконови нормативни актове, които регламентират дейността на Академията, нейните звена и нейните служители;

(2) Лоялност – утвърждаване на доброто име и авторитета на КМНЦ–БАН и въздържане от публични изяви, публикации в печатни и електронни медии, публикации в социални мрежи и действия, които биха уронили неговия престиж;

(3) Отговорност – добросъвестно, старателно и отговорно изпълнение на служебните задължения и възложените задачи в рамките на поставените срокове;

(4) Отчетност – всяка дейност се планира и осъществява по начин, който дава възможност да се проследи процесът на изпълнение и постигнатите резултати от извършената работа;

(5) Колегиалност и взаимно уважение - зачитане правата и достойнството на личността и недопускането на каквито и да е прояви на дискриминация по пол, възраст, образование, етническа и религиозна принадлежност, обществено положение;

(6) Конфиденциалност – неразпространение на лични данни и информация, придобита в резултат на служебното положение, включително за планирани изследователски задачи и проекти и тяхното финансиране;

(7) Почтеност – въздържане от всякакви материални и нематериални облаги, които не се полагат на служителите, злоупотреба с доверие и служебно положение или с предоставени ресурси.

(8) Политическа неутралност – недопускане на политически пристрастия при изпълнение на служебните задължения и използването на служебни правоотношения за политически или идеологически цели.

II. ОБЩИ ПРАВИЛА ЗА ЕТИЧНО ПОВЕДЕНИЕ

Чл. 3. Служителят на КМНЦ–БАН има право на:

(1) работна среда, позволяваща пълноценна изява и развитие на неговите способности, свободна от всякакви форми на тормоз, нетолерантност, дискриминация;

(2) на точна, обективна и справедлива оценка на своята професионална работа и постижения;

(3) пълно, обективно и всестранно разследване на всички обстоятелства в случай на дисциплинарно производство, образувано срещу него.

Чл. 4. Служителят на КМНЦ–БАН е длъжен:

(1) да познава и спазва своите права и задължения, произтичащи от действащото законодателство, вътрешните правила на БАН, на КМНЦ–БАН и настоящия Етичен кодекс;

(2) да действа компетентно, добросъвестно и безпристрастно при изпълнение на служебните си задължения, да се консултира с прекия си ръководител при съмнение дали дадена дейност е съвместима със служебните му задължения;

(3) да поддържа и развива своите знания и умения, необходими за качественото изпълнение на научноизследователската дейност;

(4) да спазва установената служебна йерархия и да изпълнява законосъобразните нареждания и актове на своите преки и висшестоящи ръководители;

(5) да подпомага ръководството на Центъра, като проявява висока професионална отговорност, научна обективност и активност при реализирането на изследователските задачи, при изпълнението на приетите решения и при осъществяването на стратегическите цели;

(6) да подпомага обучението и професионалното развитие на своите колеги, като споделя опит и създава условия за тяхното усъвършенстване;

(7) да информира своевременно прекия си ръководител за обстоятелства, които пречат на изпълнението на служебните му задължения или на явяването му на работа, включително при ползване на отпуск по болест или при други случаи на отсъствие.

Чл. 5. Служителите и обучаващите се в КМНЦ–БАН нямат право да използват служебното си положение за лична или семейна облага.

Чл. 6. Служителите и обучаващите се, напуснали КМНЦ–БАН, нямат право да злоупотребяват с информация, придобита по време на заеманата от тях длъжност.

Чл. 7. При възникване на затруднения при изпълнението на възложените задачи, служителят и обучаемият е длъжен незабавно и добросъвестно да уведоми прекия си ръководител с цел предприемане на съвместни действия за преодоляване на възникналите обстоятелства.

Чл. 8. Служителите и обучаемите са длъжни да използват материалните активи на КМНЦ–БАН единствено по предназначение.

(1) Служителите и обучаемите са длъжни да полагат необходимите грижи за опазване на повереното им имущество, като предотвратяват всякакви злоупотреби, неправомерен достъп или увреждане.

(2) Изнасяне на имущество извън работните помещения е допустимо само по установения във вътрешните правила ред.

Чл. 9. Служителите в КМНЦ–БАН не допускат да бъдат поставени във финансова или друга зависимост от външни лица или организации – не искат и не приемат подаръци, услуги, пари, облаги или други материални или нематериални ползи, които биха могли да повлияят на изпълнението на служебните им задължения.

Чл. 10. Служителите на КМНЦ–БАН не използват служебното си положение, управленски правомощия или служебна информацията за лична облага или за облага на трети лица.

Чл. 11. При възлагане на задача, която може да доведе до конфликт между служебните и личните интереси, служителят е длъжен незабавно да уведоми своя ръководител.

Чл. 12. Служител, на когото станат известни факти за възникнал конфликт на интереси, е длъжен да уведоми ръководителя на секцията или директора на КМНЦ–БАН.

III. АКАДЕМИЧНА ЕТИКА

Чл. 13. Научноизследователската дейност на учените и обучаващите се в КМНЦ–БАН се основава на фундаменталните принципи, утвърдени в Европейския етичен кодекс за почтеност на научните изследвания. Те ръководят изследователите в тяхната работа и в преодоляването на практическите, етичните и интелектуалните предизвикателства, свойствени за научните изследвания. Тези принципи са:

(1) Надеждност при осигуряване на качеството на научните изследвания, отразена в проектирането, методиката, анализа и използването на ресурсите;

(2) Честност при разработването, предприемането, рецензирането, отчитането и разгласяването на научните изследвания по прозрачен, справедлив, изчерпателен и безпристрастен начин;

(3) Уважение към колегите, участниците в научните изследвания, обществото, културното наследство;

(4) Отчетност за научните изследвания от зараждането на идеята до публикуването, за управлението и организацията им, за обучението, надзора и наставничеството, както и за по-широкото им въздействие.

IV. МЕРКИ ЗА ПРИЛАГАНЕТО НА ЕТИЧНИЯ КОДЕКС

Чл. 14. Спазването на настоящия Етичен кодекс е задължение на всички лица, попадащи в неговия обхват, посочени в чл. 1 т. 3.

Чл. 15. Етичният кодекс е публично достъпен на сайта на КМНЦ–БАН.

Чл. 16. С цел разглеждане и разрешаване на етични въпроси към КМНЦ–БАН се създава Етична комисия.

Чл. 17. Етичната комисия се състои от председател и двама членове, избрани и утвърдени от събранието на учените в КМНЦ–БАН с обикновено мнозинство и чрез явно гласуване. Изборът е валиден при присъствие на не по-малко от половината плюс един от членовете на събранието.

(1) Членовете на Комисията се избират между членове на научния състав с висок професионален и морален авторитет.

(2) Мандатът на Етичната комисия е четири години и започва да тече от датата на избора ѝ от събранието на учените. Членовете ѝ могат да бъдат преизбирани за не повече от два последователни мандата.

(3) Събранието на учените избира и председател на комисията. Изборът се извършва с явно гласуване и обикновено мнозинство от присъстващите членове.

Чл. 18. Етичната комисия разглежда сигнали и жалби за предполагаеми нарушения на настоящия Етичен кодекс, постъпили писмено или по електронна поща на председателя на Етичната комисия, която е оповестена на сайта на КМНЦ–БАН.

Чл. 19. При постъпил сигнал председателят свиква заседание на Етичната комисия в срок до 7 работни дни от получаването на сигнала. Заседанията могат да се провеждат в присъствен или в дистанционен формат.

(1) Комисията извършва проверка на фактите при спазване на принципите на безпристрастност, обективност и конфиденциалност.

(2) Комисията изслушва засегнатите страни, когато това е необходимо.

(3) Комисията изготвя протокол за проведеното заседание.

(4) Комисията изпраща писмено мотивирано становище до жалбоподателя, в което го уведомява за извършената проверка.

(5) Комисията прави предложения до директора на КМНЦ–БАН за последващи действия.

Чл. 20. Етичната комисия не разглежда анонимни сигнали.

Чл. 21. При разглеждане на конкретен случай член на Етичната комисия, за когото е налице конфликт на интереси, не участва в работата по случая. В тези случаи директорът на КМНЦ–БАН може да определи временно заместващ член.

Чл. 22. При установяване на етично нарушение се прилагат мерки и санкции съгласно Етичния кодекс на БАН, вътрешните правила на БАН и на КМНЦ–БАН, и действащото законодателство.

Чл. 23. Етичната комисия създава и съхранява архив с постъпилите сигнали и протоколи от своите заседания, копия от които се предават за съхранение в архива на КМНЦ–БАН.

Чл. 24. КМНЦ–БАН насърчава превенцията на етични нарушения чрез обучения, консултации и периодични обсъждания на въпроси, свързани с академичната и професионалната етика.

V. ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 25. Настоящият Етичен кодекс влиза в сила от датата на утвърждаването му от директора на КМНЦ–БАН.

Чл. 26. За неуредените в настоящия кодекс въпроси се прилагат разпоредбите на Кодекса на труда, Закона за БАН, Устава на БАН, Етичния кодекс на БАН, както и вътрешните общоакадемични актове.

Чл. 27. Кодексът подлежи на периодичен преглед и актуализация при промени в законови и подзаконови нормативни актове, които регламентират дейността на Академията, нейните звена и нейните служители.